

Бағалау парағы

Өткен күні 16-17 қараша
 Пәні Қазақ тілі мен әдебиеті
 Сыныбы 9

№	Шифр	ФИО	Балл
1	Қт - 9а - 01	Айымов Асманайым	98 ұпай
2	Қт - 9а - 16	Тайдар Ғалымұр	92 ұпай
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

Қазылар алқасының қолы: Моллағ. Т. Жұмандиева
Зноура - З. Жауқарова

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным предметам

1-тапсырма.

Бұл үзінді Бұқар қорғау аяғынан алынған. Бұл тұңғышда Абылай туралы айтылған. Бұқар қорғау Абылай ханға үлкен үміт артты, оның ел басқару дағды саясаты мен шарттарын қолдады. Бұл тұста біз қорғаудың көршісі Орталық аймақпен соғысуды. Ойлаған Абылайға тоқтау айтты, болашақта зор ел мен тауы болуға шарттармен қорғаймыз.

2-тапсырма.

1. Е) Төңкеріс

Төңкеріс - заттың, нәрсенің, құбылыстың немесе заттың, нәрсенің, құбылыстың белгісін, қасиетін, қаласын көрсететін көркемдік ұғым. Төңкеріс - дай, - дей, - тай, - тей жұрнақтармен жалғану арқылы пайдаланылады.

2. А) Гипербола - күшейту деген мағынамен білдіреді. Гипербола қысқа бейнелерін жасауға қатысатын әдістердің бірі.

3-тапсырма.

Қолындағы. заттың мәре еткізіп болсағанда. мәстай бердім де, мен ең екпіндіммен төрт үйге қарай. беттедім.

4-тапсырма.

Күзде, аралық жылы, барды, жігілді, отыратын, денсаулығым, қаладан, отыратын, әріптесім, назар.

5-тапсырма.

1) 1-жақ

2) ауыз-екі сөйлем стилі

3) Алғаш бірінші күннен-ақ зоректілігімен көзге түскен. Бірақтама наздан әріптесі мен жамтан алып, ата-ана хат жазуға келді.

Тәуелсіздік - ұлт рухының басталуы

Тәуелсіздік - бабалар аусауы, ұрпақтың қолы жеткен киелі кезең. Тәуелсіздік - татымас таста, қанға қара жердің тамырында жатқан құдіретті сөз. Еліміз тәуелсіздіктің бесігінде тербелгені 31 жыл. Отоз бір жыл ішінде Қазақстан егең-кеңің жолы, шекарасы бекітіп, өз аяғына дербес зайырлы ел болды. Бұл атадан келе жатқан ұлт кеңістігі келісі. 1991 жыл 16 желтоқсанда егеңдігін алған еліміздің өз президенті, ұлт пен ұлтты, салт пен дәстүрі, мәдениеті мен экономикасы болды. Келісімшарты жеті мен өзгертетін қарсаң тұрған нағыздың найыңды рухы мен ерліктерінің арқасында шаңырағы биік, керегесі кең мемлекет болып қалыптасты. 1991 жыл еліміз тәуелсіздігін алған кезде халық болып қана қуанып, қазақ еліміз өз аяғына республика болып қалатын әрі ең біріңгі болып мойындағандық. Түркия. Бұл тәуелсіздікті бір ел ғана емес, бүкіл ел болып қалды деген сөз. Ал іргесі қаланған, жаңа республиканың әрі қарай өмір сүруі үшін егең еңбек керек. Ол оның ішкі және сыртқы әлемі, экономикасы, аяғы деген секілді көптеген құндылықтарға келіп тіреледі. Аталған құндылықтардың отоз бір жыл ішінде үлкен мақсатқа айналдыртан. Еліміз астанасын да бекітті. Тіпті, бүгінде Астана арман қалаға айналды. Қазақ даласы ғило татырды басқан келісі. Дала мәңгі ежелгі сақ, ұң, түркі, қолшақ тайпалары мекен етті. 1945 жыл керей мен мәңбек хан қазіргі Шу өңірінде Қазобасы деген жерде қазақ хандығын құрды. Қазақ халқының хандық жүйеде мемлекет ретінде өмір сүру XIX ғасырдың біріңгі жартысында қалыптасты.

XX ғасырдың басында қазақ зиялылары бастаған ұлт-азаттық қозғалысы өрістеді. Ол тарихта "Алаш қозғалысы" деген атпен енді. "Алаш қозғалысына" ат салысқан азаматтар: Ә. Бөкейхан, А. Байтұрсынұлы, Х. Досмұхамедұлы, М. Дулатұлы, Ә. Ермеков, Шоқан М. т. б. Ұлт қайраткерлері 1917 жылғы шілде, желтоқсан айларында өткен, жалпықазақ съездерінде "Алаш" партиясын және "Алаш автономиясын" құрды.

Өткен ғасырдың соңына қарай кеңес өкіметі одарып соның нәтижесінде 1991 жылы қазақ елі заңсыз бопып ақсатын тәуелсіздікке қол жеткізді. Әр ұлт үшін тәуелсіз ел болу - ұлы арман. Дүниежүзінде алты мыңға жуық ұлттар мен ұлстар бар екен. Соғардың ішінде екі күздегі ұлт ғана тәуелсіз мемлекет болып отыр. Сондықтан тәуелсіздік әрбір азаматқа қолбат болуы тиіс. "Біз тәуелсіздікті - ақылмен, ата-баба жолмен алдық деп ойлаймын" - деп айтсаңыз Н. Ә. Назарбаев айтқан. Отансыз адам, ормансыз бұлақ" деген сөз бар. Рәл сол секілді тірлік кеңі ортасы жоқ ұлттың өмірі күрді мүлкін емес. Тәуелсіздік - аңыз терімен келген тәтті нәзіс. Тәуелсіздік заңның, әлемнен жігердің отырымен келген ұлы күн.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным предметам

1-мапсұрма

Бұи ұзіндінің авторы Бұзар жорау.

Бұи ұзінді Абылай мұрамы аймоштан. Яғни Бұзар жорау Абылай ханға үштен үшім армып, оның ен басуартан саясаты мен қорық меромы қалғанды. Абылайға моунау аймып, болашақты зор енмен ману болуға мақсұртан.

2-мапсұрма.

1) Е) меңеу.

Меңеулер көбінде -дай/дей -май/мей жұрнақтары арқылы тасалады. Заман, нәрсені, ұзбынымен кешесе заман, нәрсенің, ұзбынының бейімін, уасемін, саласын көрсететін көрнеудің ұтыш.

2) А) Гипербола

Гипербола - шындықпен қарама-қарсы айтатын сөздерді біріктіреді. Гипербола ұйым бейнесерін қосауға уақысатыян жігердің бірі.

3-мапсұрма

Қолымдан допты марс емізіп босатата, мәсмай бердім де, мен са епімі мен мар үйе уарай беммедім.

4-мапсұрма

Қуз де арайыңдаты, бардық, діріңдей, аюу аюу, ден сауымының, уамадан, омыраандық, әріптерін, қозар.

5-мапсұрма

1) 1-жақ

2) Ауызбен сөйлеу

3) Бұи мәнін болашақ мұрамы аймоштан. Яғни Аян білімді оқышы болған. Ол барлық әріптерді үйренгісі келеді. Барлық әріптерді үйреніп ағылша жам қозғалып келеді.

Мәуелсіздік - ұлт рухының басмауы.

Мәуелсіздік ең алдымен Қазақ халқының босмандыққа қимылдан асқан армандары мен қайсар рухының жемісі. Сондықтан да біз үшін Мәуелсіздік күні-ең уағдырлі күн. Мәуелсіздік мұрамы шығарма жаспарымен, эти графпен керек еді.

«Мәуелсіздік» деген он бір әріппен мұратын сөздің матынасы қандай керек, алматы қандай кең десені! Бір ғана сөз бен бейбітшілік, бақыт, сәттілік, достық, сыйласмыққа жетелейді, жаныңа жаныңың пен дербесіміңді ұялатады. 1991 жылы ел мәуелсіздігін алтын кезде жаның болып қана қуантан жоқпыз. Қазақ елінің өз алдына республика болуын қамтамасыз етіп бірінші болып майын даян Түркия. Бұл мәуелсіздікті бір ел ғана емес, бүкіл ел болып қолдайды деген сөз.

Мәуелсіздік - алуан мерген келген мәмі жеміс. Тегінен қанның, өмістен жігердің онымен келген ұлт күн. «Оман сөз адам орман сөз бұл-бұл» деген сөз бар. Орман жері ұрпақты ұясы да, ұнап бұтаты да жері. Дәл сол сеніңді тірлік кешу орман жері ұлттың өмір сүріп мүлкін емес. Бұрын ала-бабаларымыз осы біз үшін ұрпақтарын үшін күрескен. Сол үшін кімнің өз өмірінде шартан. Еркін болашақта өмір сүріп деп күрескен. Міне қазір арман мақсаттарына жетіп мәуелсіздігімізді алып еркін бейбітшілік елде өмір сүріңіз. Тұтан еліміздің мемлекеттік мәуелсіздігінің уақытты нысан даян аспан мүлесе зертір көк Тұтыңыз аймақты Елбасымыз бен ақуақ Тұранымыз елінің өзіміз жеріміз

Білемін. Тәуелсіздігі - ең алдымен Қазақ халқының
бостандығына ұимыстан асқақ армандары
мен уайсар рухының әкелісі. Сондықтан -
да мен үшін Тәуелсіздігі күні - ең қасиетті
күн. Мәңгіше, бүгінгі күн халқымыз
өмістен уайтан мәріхә өнелі омоншылдығы
і, ұмына деген мохаббатын патшайы,
әрі уарай нәсрдың көрмөммен сөзіміне
енізуге ермме көзің бөлуі керек деп
айтаймын. Міне ең қазіргі маңда
тәуелсіздігі алтыншы та 31 жасы болды.
Еркін бейбітшіліктің елде жарқын өмір
сүрудеміз!